

ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΡΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
ΔΙΔΑΣΚΑΛΕΙΟ ΞΕΝΩΝ ΓΛΩΣΣΩΝ

NATIONAL AND KAPODISTRIAN UNIVERSITY OF ATHENS
LANGUAGE CENTER

1^ο ΔΙΕΘΝΕΣ ΣΥΝΕΔΡΙΟ
«Η γλώσσα σε έναν κόσμο που αλλάζει»

1st INTERNATIONAL CONFERENCE
“Language in a Changing World”

Αθήνα, 9-11 Δεκεμβρίου 2005
Athens, 9-11 December 2005

ΠΡΑΚΤΙΚΑ – PROCEEDINGS
ΤΟΜΟΣ – VOLUME N^ο 1, 2008

Επιμέλεια έκδοσης - Editors:

E. Λεονταρίδη, Κ. Σπανοπούλου
A. Γεωργούντζου, Σ. Ευαγγελίδου, Μ. Ιέλο, Ε. Μπαλάση, Ν. Τασσοπούλου, Ε. Τσίτου
E. Leontaridi, K. Spanopoulou
A. Georgountzou, S. Evangelidou, M. Ielo, E. Balassi, N. Tassopoulou, E. Tsitou

1^ο Διεθνές Συνέδριο «Η γλώσσα σε έναν κόσμο που αλλάζει»
1st International Conference «Language in a Changing World»

Επιμέλεια έκδοσης - Editors:

Ε. Λεονταρίδη, Κ. Σπανοπούλου,
Α. Γεωργούντζου, Σ. Ευαγγελίδου, Μ. Ιέλο, Ε. Μπαλάση, Ν. Τασσοπούλου, Ε. Τσίτου
Ε. Leontaridi, K. Spanoroulou,
Α. Georgountzou, S. Evangelidou, M. Ielo, E. Balassi, N. Tassoroulou, E. Tsitou

ΔΙΔΑΣΚΑΛΕΙΟ ΞΕΝΩΝ ΓΛΩΣΣΩΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ
LANGUAGE CENTER UNIVERSITY OF ATHENS

ISBN: 978-960-8028-49-4

Εκτύπωση-βιβλιοδεσία:

Γ. Γκέλμπεσης, Λεωφ. Βίλας Πενταγώνου 1, Αγ. Ανάργυροι.
Τηλ.: 210-83.17.703 – 210-85.47.723

© ΔΙΔΑΣΚΑΛΕΙΟ ΞΕΝΩΝ ΓΛΩΣΣΩΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ

Η πνευματική ιδιοκτησία αποκτάται χωρίς καμία διατύπωση και χωρίς την ανάγκη ρήτρας απαγορευτικής των προσβολών της. Επισημαίνεται πάντως ότι κατά τον Ν. 2121/1993 και κατά την Διεθνή Σύμβαση της Βέρνης (που έχει κυρωθεί με το Ν. 100/1975) απαγορεύεται η αναδημοσίευση ή διασκευασμένη απόδοση του περιεχομένου του παρόντος τόμου με οποιονδήποτε τρόπο, μηχανικό, ηλεκτρονικό, φωτοτυπικό, ηχογράφησης κ.λπ. χωρίς γραπτή άδεια του εκδότη.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ / CONTENTS

Πρόλογος / Preface.....	σελίδα 16
-------------------------	--------------

ΜΕΡΟΣ Ι / PART I

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ ΠΡΟΣΚΕΚΛΗΜΕΝΩΝ ΟΜΙΛΗΤΩΝ / PLENARY PAPERS

J. Fernández González <i>Why is that, that I understand what they say but not what they mean? .....</i>	21
A. Saccà <i>Traditional languages studies vs. experiential studies: the case of Italian at St. John's University. . .</i>	32
Fr. Weiss <i>Cultural barriers and cross-cultural awareness. ....</i>	39
J. Wells <i>Deaccentuation: The basis of tonicity. ....</i>	46

ΜΕΡΟΣ ΙΙ / PART II

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ / PAPERS IN GREEK

Ό. Αγιάνογλου <i>Η μη λεκτική συμπεριφορά στη διδακτική διαδικασία. ....</i>	57
Γ. Αγοραστός <i>Οι στρατηγικές μάθησης ως βασικό στοιχείο που διευκολύνει α. τη χρήση της Ξένης Γλώσσας (ΞΓ) σε ακαδημαϊκό περιβάλλον και β. την εκμάθηση της ΞΓ μέσα από γνωστικά αντικείμενα της δευτεροβάθμιας και τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. ....</i>	63
Ε. Αλεξίου <i>Content-Based Instruction: Η διδασκαλία της ξένης/ δεύτερης γλώσσας μέσω της διδασκαλίας μη γλωσσικού γνωστικού αντικειμένου. Κίνητρα και στόχοι. ....</i>	70
Ν. Αμβράζης <i>Η πληροφορία και η διαχείρισή της στην απόκτηση λεξιλογίου της ξένης γλώσσας. ....</i>	76
Δ. Αναγνωστοπούλου, Γ. Μαρκόπουλος <i>Ρήματα που συντάσσονται με κατηγορούμενο του αντικειμένου: μελέτη βασισμένη σε σώματα κειμένων. ....</i>	82
Ι. Αντωνόπουλος, Ουρ. Καλούρη <i>Οι μεταβολές στο περιεχόμενο των βιβλίων διδασκαλίας της γαλλικής γλώσσας στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση από τη δεκαετία του '70 μέχρι το 2000: κείμενα, πολιτισμική και γλωσσική σχεσιοδυναμική προσέγγιση. ....</i>	89

A. Αρχάκης Διερευνώντας την κατασκευή ταυτότητας (φύλου) σε νεανικές συνομιλίες: παρατηρήσεις και προεκτάσεις.	94
B. Αστάρα, Ν. Τασσοπούλου Η λειτουργική ποικιλία της Γαλλικής: προβληματισμοί και προτάσεις για την ένταξη της στη διδασκαλία της Γαλλικής ως ξένης γλώσσας.	101
Z. Βαζούρα, Α. Μιχαήλ "Plurilingualism" και γλωσσική προσέγγιση.	109
E. Βέλτσου Ο περίπλους των λέξεων.	116
Δ. Βηδενμάιερ Οι νέες τεχνολογίες στο μάθημα ξένης γλώσσας.	119
Αικ. Βρέττα-Πανίδου Μεταφραστικές ασκήσεις στη σχολική διδασκαλία της ξένης γλώσσας.	126
Κ. Γεροβασιλείου Στάσεις των πομακόφωνων της ορεινής Ξάνθης αναφορικά με την πιθανότητα εισαγωγής της πομακικής γλώσσας στη μειονοτική σχολική εκπαίδευση.	132
E. Γεωργιάδου Διαφορές μεταξύ ελληνικής και ιταλικής προσφώνησης: προβλήματα στη μετάφραση από τα Ιταλικά στα Ελληνικά.	139
A. Γκίνη, Ι. Ιωσηφέλλη, Μ. Ξεφτέρη, Α. Χριστοπούλου, Ο. Νικολαenkona, Χ. Θेमιστοκλέους, Γ. Παπαγεωργίου Λεξικο-γραμματικές πτυχές της γλώσσας των νέων: Μελέτη βασισμένη σε ηλεκτρονικά σώματα κειμένων.	146
Χ. Γκούσιος Αναμόρφωση των προγραμμάτων σπουδών και νέες τεχνολογίες για τη διδασκαλία της ξένης γλώσσας: Μια νέα προσέγγιση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση.	153
Ν. Δανέζης Ciao-τσάγια, tanti ciao. Ένα μικρό τέχνασμα διδασκαλίας του λεξιλογίου στο πρώτο μάθημα της Ιταλικής ως ξένης γλώσσας.	160
Θ. Δάρης Η χρήση της μεταφοράς στο μυθιστόρημα Una questione privata του Beppe Fenoglio.	165
Σ. Δεγερμεντζίδης Το «ρηθιμο-αρχετυπικό» μοντέλο ανάλυσης λογοτεχνικών κειμένων ως μέσο διδακτικής Προσέγγισης της Γαλλικής – Παραδείγματα εφαρμογών.	170
B. Δημογεροντάκης Η Ιταλική Γραμματική του Ανδρέα Κάλβου.	177
A. Διαμάντη Η διδασκαλία του πολιτισμού και του διαπολιτισμού στην ξένη γλώσσα.	183
A. Ελευθερούλη Το σύγχρονο γαλλικό τραγούδι ως μέσο για τη διδασκαλία της γαλλικής γλώσσας.	188
Φ. Έρωτας, E. Λεονταρίδη, Μ. Σιγάλα Η καλή μέρα από το πρωί φαίνεται: δραστηριότητες για να "σπάσει ο πάγος" στα πρώτα Μαθήματα της ξένης γλώσσας.	194

K. Ευαγγέλου	
<i>Κοινωνιολεκτική εκφορά και μυθιοστορηματική γραφή. Σε αναζητηση του γυναικείου λόγου/ ρόλου στη σύγχρονη ελληνική λογοτεχνία. ....</i>	204
E. Ευθυμιάδου	
<i>Καλλιεργώντας τεχνικές ενεργοποίησης/ εμπύχωσης ομάδας στη διαδικασία εκμάθησης της Γαλλικής ως δεύτερης ξένης γλώσσας. ....</i>	211
A. Θώδα, Θ. Νάτσης	
<i>Ζητήματα αξιολόγησης και αυτοαξιολόγησης στη γλωσσική διδασκαλία/ εκμάθηση. ....</i>	216
B. Καβάνια	
<i>Πρόταση Διδασκαλίας ενός προγράμματος Κατανόησης Γραπτού Λόγου (ΚΓΛ) της Ελληνικής ως ξένης γλώσσας. ....</i>	229
A. Καλύβα	
<i>Τραγούδι και Κινηματογράφος στη διδασκαλία των ξένων γλωσσών. ....</i>	236
E. Καμίτση, Χρ. Διπλάρη	
<i>Αξιοποίηση των Τεχνολογιών της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας (Τ.Π.Ε.) ως εργαλείων και αντικειμένων γνώσης από τους καθηγητές της γαλλικής γλώσσας. ....</i>	243
I. Καραουλάνη	
<i>Διδακτικές προτάσεις για τη διόρθωση της προφοράς των μαθητών της γερμανικής γλώσσας – Αποτελέσματα. ....</i>	249
I. Καρβέλα	
<i>Νέες μορφές γραπτής έκφρασης στο μάθημα της ξένης γλώσσας. ....</i>	255
Χρ. Κασίμη	
<i>Εθνο-γλωσσική ταυτότητα και σχολική επιτυχία: ανάμεσα στη μητρική γλώσσα και τη γλώσσα του σχολείου. ....</i>	261
M. Κατσαντώνη	
<i>Λογοτεχνικές πρακτικές στην τελευταία δεκαετία του 20^{ου} – αρχές 21^{ου} αι. ....</i>	267
N. Κόκκας, Τζ. Μηλιαζήμ	
<i>Η συνύπαρξη γλωσσικών ομάδων στη Δυτική Θράκη & ο ρόλος της εκπαίδευσης στη Διαπολιτισμική επικοινωνία. ....</i>	274
Δ. Κόρδα-Σάββα	
<i>Στρατηγικές επικοινωνίας στο οπλοστάσιο των ελληνίδων γυναικών. ....</i>	281
E. Κουρδής	
<i>Η γλώσσα του αστείου. Λεκτικό χιούμορ και τοπικές προφορές στα ανέκδοτα για Θεσσαλούς. ...</i>	287
B. Κουρμπάνη, Κ. Σεκερτζή, Γ. Εξαδάκτυλος	
<i>Η εξ αποστάσεως εκμάθηση της Νέας Ελληνικής ως Ξένης Γλώσσας: Η περίπτωση του ψηφιακού σχολείου (Virtual School) της πλατφόρμας Hellas Alive@. ....</i>	294
I. Κοψίδου	
<i>Μοντέλο αξιολόγησης συστημάτων πιστοποίησης γλωσσομάθειας. ....</i>	301
E. Κυριακίδη	
<i>Διγλωσσία και ετερότητα. Αναπαραστάσεις και διαπολιτισμικές επαφές στη διγλωσση εκπαίδευση: η περίπτωση της Ελληνογαλλικής σχολής Αγίας Παρασκευής (Αθήνα). ....</i>	308
N. Λαβίδας	
<i>Παρατηρήσεις στην κατάκτηση της δομής ορισμάτων στη Νέα Ελληνική ως ξένη γλώσσα. ....</i>	314
A. López Jimeno	
<i>Ισπανικές εκφράσεις από το ιδίωμα της ταυρομαχίας και η μετάφρασή τους στα Ελληνικά. ....</i>	321

V. López Recio

Η μη λεκτική επικοινωνία: ο κρίκος για την απόκτηση μιας αυθεντικής επικοινωνιακής ικανότητας στη διδασκαλία της ξένης γλώσσας. Ορισμένες προτάσεις για τη διδασκαλία της. 328

N. Μαντζουράνης

Λογοτεχνία και ξένη γλώσσα: η σημασία της εισαγωγής του λογοτεχνικού κειμένου στη διδασκαλία της ξένης γλώσσας και ο νευραλγικός ρόλος της μετάφρασης. 334

B. Μάρκου

Η γλώσσα ως μέσο επικοινωνίας στο διαδίκτυο. Τα χαρακτηριστικά του λόγου στη Σύγχρονη Γραπτή συνομιλία μέσω διαδικτύου – Έρευνα και εφαρμογές στη διδασκαλία της ξένης γλώσσας. 338

Δ. Μαυρέας, Β. Τσάκωνα

Scripta manent, SMS volant? Διερευνώντας τη λειτουργία των SMS στη ανθρώπινη διεπίδραση. 344

M. Μενεγάκη, Α. Ευθυμίου

Γαλλοφωνία και νέα έμφυλη κοινωνία. 351

A. Μεταλληνού

Η διδασκαλία της προφοράς στο μάθημα της εκμάθησης της γερμανικής γλώσσας των Ελλήνων μαθητών. Ιδιαιτερότητες και κριτική των διδακτικών βιβλίων. 358

A. Μιχάλης

Γλωσσικές διτυπίες οφειλόμενες στις μεταβολές του γλωσσικού συστήματος και στις γλωσσικές ποικιλίες: διδακτική αντιμετώπιση. 365

A. Μπλιούμη

Η λογοτεχνική αναπαράσταση της γλώσσας ως έκφραση 'υβριδικής ταυτότητας' σε Μεταναστευτικές και μειονοτικές ομάδες. Παραδείγματα από το γερμανόφωνο χώρο. 372

Γ. Νικολάου

Περιγραφή και αξιολόγηση της μικροδομής των λεξικών της Κοινής Νεοελληνικής από κοινωνιογλωσσικής σκοπιάς. Εξέταση λημμάτων. 378

M.Ch. Naldini

Οι εναλλακτικές εξετάσεις γλωσσομάθειας. 385

Θ. Πανοπούλου

Η σύνταξη στη διδασκαλία της ΝΕ ως ξένης γλώσσας: η σύγκρουση του 'ψυχολογικού' με το 'γραμματικό' υποκείμενο στα ρήματα ψυχικού πάθους. 392

A. Πάνου

Η αξιοπιστία της βαθμολόγησης δοκιμασιών αποκλίνουσας αντίδρασης. 398

E. Πάντου-Κίκκου

Η ορολογία της πληροφορικής: PC, Υπολογιστής ή Κομπιούτερ; 403

E. Παπαδάκη

Χιούμορ: ένα χρήσιμο εργαλείο στη διδασκαλία και μάθηση της Ιταλικής γλώσσας. 410

E. Παπαδημητρίου

Διδάσκοντας μια ξένη γλώσσα: από το σχολικό εγχειρίδιο στην επικοινωνιακή δεξιότητα. 415

Φ. Παπαδημητρίου

Κοινωνία της Πληροφορίας και των Πολιτών. Προοπτική γλωσσικών καινοτομιών. 419

A. Παπαναστασίου

Διδακτικές προσεγγίσεις στη διδασκαλία της νέας ελληνικής γλώσσας ως ξένης ή δεύτερης γλώσσας. Το παράδειγμα των τμημάτων Ελληνικών για αλλοδαπούς στη ΧΑΝ Αθηνών. 423

M. Παππά

Μηχανισμοί διάδρασης στα ηλεκτρονικά εγχειρίδια εκμάθησης γλωσσών. 428

Γ. Παππάς	
<i>Γραπτός Λόγος – γραπτή επικοινωνία στο δεύτερο κώδικα επικοινωνίας.</i>	434
Μ. Περηφάνου	
<i>Νέες τεχνολογίες στη διδακτική ξένων γλωσσών: μια προσπάθεια εξερεύνησης του διαδικτύου/ παραδείγματα & διδακτικές προτάσεις αξιοποίησης του στην διδασκαλία & εκμάθηση της Ιταλικής ως ξένης γλώσσας.</i>	440
Δ. Προβατά	
<i>Η Ελληνική ως διεθνής γλώσσα: μια ουτοπική πρόταση του Gustave d'Eichthal.</i>	447
Α. Πρόσκολλη, Μ. Βήχου	
<i>Η λεξιλογική ικανότητα των φοιτητών Γαλλικής Γλώσσας και Φιλολογίας του ΕΚΠΑ.</i>	454
Β. Πυρομάλη	
<i>Ανάλυση της χρήσης λεξικών δανείων στην ελληνική γλώσσα: Μια εμπειρική μελέτη στις ψευδόφιλες μονάδες.</i>	461
C.T. Pabón de Acuña	
<i>Μέθοδοι και εξέλιξη της εκμάθησης της νεοελληνικής γλώσσας στο Εθνικό εξ Αποστάσεως Πανεπιστήμιο της Ισπανίας.</i>	468
N. Peramos Soler, J.J. Batista Rodríguez	
<i>Οι γλωσσικές μεταβολές στις φρασεολογικές μονάδες της ισπανικής γλώσσας.</i>	472
M.R. Pérez Bernal	
<i>Οι συμπληρωματικές δευτερεύουσες προτάσεις. Διδακτική πρόταση για Έλληνες μαθητές της Ισπανικής ως ξένης γλώσσας.</i>	478
Β. Ρούσσου	
<i>Η γλώσσα των ποιητών της γενιάς του '90.</i>	483
Α. Σαμίου	
<i>Ο ρόλος του λογοτεχνικού κειμένου στη διδασκαλία της Γαλλικής ως ξένης γλώσσας σε μια σύγχρονη και διαρκώς εξελισσόμενη πολυγλωσσική και πολυπολιτισμική κοινωνία.</i>	488
Γ. Σιμόπουλος, Ειρ. Παθιάκη	
<i>«Εμείς» και οι «άλλοι» στο διδακτικό υλικό. Προσλήψεις και στρατηγικές εκπαιδευτικών και σπουδαστών της Νέας Ελληνικής ως δεύτερης γλώσσας.</i>	495
Κ. Σπανοπούλου	
<i>Πρόταση μοντέλου ανάλυσης αναγκών και πειραματική εφαρμογή.</i>	502
Α. Σπίνουλα	
<i>Ο «Γαϊόπαρδος» του Lamproedusa, τα αρώματα και τα χρώματα της Σικελίας μας δίνουν Μαθήματα γραφής.</i>	512
Σβ. Τζόλλου	
<i>Γλώσσα και πολιτισμός.</i>	517
Μ.Α. Τσερνιλιάρο-Τσουρούλα	
<i>Η έλλειψη επικοινωνίας ανάμεσα στο άτομο, την οικογένεια και το κοινωνικό σύνολο στο τραγικό χαμόγελο του Ε. Ντε Φιλίππο.</i>	521
Β. Τσιάμη	
<i>Για να μην σας ακούγονται ...Κινέζικα. Η θέση της Κινεζικής σε έναν κόσμο που αλλάζει. Μύθοι και πραγματικότητες σχετικά με τη διδασκαλία της Κινεζικής ως ξένης γλώσσας.</i>	526
Α. Τσόκογλου	
<i>Γραμματικά μοντέλα στη διδασκαλία της Γερμανικής ως Ξένης Γλώσσας.</i>	531
Ι. Τσόλκας	
<i>Ο κόσμος των γλωσσών και οι Ιταλοί λογοτέχνες.</i>	538

I. Φουρτούνας	
<i>Η προέλευση της κοπτικής γλώσσας και η επίδραση της ελληνικής, στη γένεση και την ανάπτυξή της. Η ελληνική καταγωγή του κοπτικού αλφαβήτου. ....</i>	546
Θ. Φωτιάδου	
<i>Τι είναι η γλώσσα ειδικότητας; .....</i>	554
Φρ. Χαραλαμποπούλου	
<i>Ψηφιακές τεχνολογίες και εκμάθηση ξένης γλώσσας: ο ρόλος του βίντεο. ....</i>	560
M. Χατζηαυξέντη	
<i>Κυπριακή διάλεκτος και Κοινή Νεοελληνική στο λόγο των δασκάλων και των μαθητών της Α΄ τάξης σε ελεγχόμενο και αυθόρμητο περιβάλλον. ....</i>	566
Ο. Χατζηδάκη	
<i>Η χρήση σωματίων κειμένων στην αξιολόγηση της προφορικής λεξικοφραστικής επάρκειας των Ελλήνων φοιτητών της Αγγλικής Φιλολογίας. ....</i>	572

ΜΕΡΟΣ III / PART III

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΑΓΓΛΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ / PAPERS IN ENGLISH

Th. Alexiou	
<i>Cognitive skills that facilitate second language learning for young learners. ....</i>	581
V. Argyroulis	
<i>Teaching English and Greek through the use of electronic corpus concordancers. ....</i>	585
R. Berwick	
<i>Elephants into eagles: text to graphics and back again in content-based second language learning. ...</i>	591
Ch. Calfoglou	
<i>An optimality translation framework for the language class. ....</i>	597
M. Cao	
<i>The Phonological Input in Pedagogical Communication. ....</i>	603
D. Chrisohoidis	
<i>The importance of literary authenticity as an implement for teaching a foreign language in a rapidly changing world. ....</i>	610
A. Daskaroli	
<i>Translating as a strategy in teaching German as a foreign language in Greece. ....</i>	617
A. Georgountzou	
<i>Pronunciation preferences and stereotypes in Modern Greek. ....</i>	621
M. Kamilaki	
<i>"No, thanks! vs. "όχι, ευχαριστώ!". The speech act of refusal: a comparative, cross-linguistic approach of the "level of directness" of Head-Act. ....</i>	628
M. Kantoniδου	
<i>Concordancing in the language classroom. ....</i>	635
A. Kostoulas	
<i>The role of attention in second language acquisition. A social constructivist view. ....</i>	641
D. Kotzampigiki	
<i>Gender differences in communication. ....</i>	647
I. Lambrinakos	
<i>Using poetry with the language learner. ....</i>	652

I. Mahili	
<i>Learning strategies in a climate of change: a case in autonomy.</i>	657
E. Nikolarea	
<i>Glocalisation in FLT.</i>	664
D. Panou	
<i>L2 inferencing of noun instantiations: evidence from memory-recognition tasks.</i>	671
K. Vlachos	
<i>Developing Intercultural Awareness through Computer Assisted Language Learning (CALL).</i>	678
L. Waldie	
<i>Cross-cultural considerations in speech acts.</i>	685
Κατάλογος Ομιλητών / List of Contributors.	693

ΝΕΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΓΡΑΠΤΗΣ ΕΚΦΡΑΣΗΣ ΣΤΟ ΜΑΘΗΜΑ ΤΗΣ ΞΕΝΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

Ιωάννα Καρβέλα¹

1. Γλωσσική δημιουργικότητα και νέες μορφές παραγωγής γραπτού λόγου

Η παραγωγή γραπτού λόγου είναι απαιτητική δραστηριότητα τόσο σε μια ξένη όσο και στη μητρική γλώσσα. Στο μάθημα της ξένης γλώσσας οι κλασικοί (παραδοσιακοί) τρόποι παραγωγής γραπτού λόγου αφορούν κυρίως: α) τη σύνταξη κειμένου συνήθως ως έκθεση ή επιστολή, β) την απάντηση ερωτήσεων κατανόησης ή ερμηνείας ενός κειμένου. Εκτός από τη χρήση των αναφερθέντων κλασικών (παραδοσιακών) τρόπων παραγωγής γραπτού λόγου, μπορούν να εφαρμοστούν και άλλοι πιο ελεύθεροι, για τους οποίους υπάρχει εκτενής βιβλιογραφία με τον όρο *γλωσσική δημιουργικότητα* (*creativity, creative writing*). Μερικές θέσεις για το ρόλο που παίζει στο μάθημα τόσο της μητρικής όσο και της ξένης γλώσσας είναι π.χ.: ότι επιτρέπει στους μαθητές να ανακαλύψουν νέες δυνατότητες της σκέψης, της αίσθησης και της διατύπωσης, ότι τους βοηθάει να ξεπεράσουν δισταγμούς και δυσχέρειες στην παραγωγή γραπτού λόγου και αυξάνει το ενδιαφέρον (*motivation*) για τη μάθηση της γλώσσας (Schreiter 1998: 3). Στη βιβλιογραφία γίνεται επίσης λόγος για τα χαρακτηριστικά και τα κριτήρια που συνιστούν τη γλωσσική δημιουργικότητα: γνησιότητα, εφευρετικότητα (*inventiveness*), ανακάλυψη (*discovery*), ανοικτό πνεύμα, ευελιξία. Ιδιαίτερα σημαντικός ο χαρακτηρισμός των χαρακτηρισμάτων της εφευρετικότητας και ανακάλυψης: «... η τόλμη και το ενδιαφέρον να εφεύρει κανείς γλωσσικές εκφράσεις ή να τις ανακαλύψει εκ νέου και με αυτόν τον τρόπο να τους δώσει ζωή.» (Romppel 1996: 52). Επίσης, το ανοικτό πνεύμα της δημιουργικότητας καταδεικνύεται στην ανοχή απέναντι στην αποκλίνουσα γλωσσική συμπεριφορά, στο να μπορείς και να σου επιτρέπεται να χειρίζεσαι ελεύθερα τη γλώσσα και στο να δέχεσαι ή και να παραβλέπεις ποικίλους αυθόρμητους συνδυασμούς. Όπως αναφέρει ο Theisen, «καλύτερα μια λανθασμένη πρόταση που λάμπει από εσωτερική ζωτικότητα, παρά ολόσωστες προτάσεις που είναι τόσο ανιαρές, ώστε κανείς δεν τις διαβάξει.» (Theisen, 1999b: 64).

Στα διδακτικά βιβλία της εκμάθησης της γερμανικής ως ξένης υπάρχει πλήθος τύπων ασκήσεων γραπτού λόγου, ανάλογα με το πόσο καθορισμένη είναι η απάντηση ή η ανάπτυξη ενός ερωτήματος. Πολύ συνηθισμένες είναι οι ασκήσεις Γραμματικής, όπου ο μαθητής καλείται να εμπεδώσει κάποιο γραμματικό φαινόμενο, οι ερωτήσεις κατανόησης ενός κειμένου, η σύνταξη επιστολών, προσωπικών ή επαγγελματικών, και ασκήσεις πιο ανοικτές, στις οποίες οι μαθητές καλούνται να περιγράψουν ή να διηγηθούν κάτι. Οι τελευταίες βρίσκονται και πιο κοντά στο πνεύμα της δημιουργικότητας, με το νόημα που δώσαμε ανωτέρω. Μια διήγηση μπορεί να γίνει με διάφορους τρόπους: ουδέτερα, με χιούμορ, με ενθουσιασμό, με αποστασιοποίηση. Έτσι εξασκείται η φαντασία των μαθητών, καλλιεργείται το συναίσθημα, δημιουργούνται διάφοροι συνειρμοί στο γλωσσικό τομέα. Δημιουργική γραπτή έκφραση μπορεί να αναπτυχθεί και με περιορισμένο λεξιλόγιο, με απλές συντακτικές δομές και γενικά με περιορισμένες γλωσσικές γνώσεις. Με αυτές τις ιδιαιτερότητες που προσφέρει το είδος *διήγηση* μεταβάλλεται η στάση των μαθητών απέναντι στην ελεύθερη γραπτή έκφραση. Παύουν να είναι διστακτικοί, τη θεωρούν ιδιαίτερα χρήσιμη, ευχάριστη και αποδοτική. Το είδος *διήγηση* ως μια εφαρμογή της

¹ Λέκτορας στο Τμήμα Γερμανικής Γλώσσας και Φιλολογίας της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών

ελεύθερης γραπτής έκφρασης, είναι λοιπόν κατάλληλο για την εξάσκηση της δεξιότητας του γραπτού λόγου τόσο σε ενήλικες, όσο και σε παιδιά, σε όλες τις βαθμίδες μάθησης.

Νέες μορφές παραγωγής γραπτού λόγου, τις οποίες επιχειρεί να δείξει το παρόν άρθρο και οι οποίες αποτελούν εφαρμογές της ελεύθερης δημιουργικής γραπτής έκφρασης, είναι:

- η σύντμηση κειμένου,
- η επέκταση κειμένου και
- η αλλαγή είδους κειμένου.

Και στις τρεις περιπτώσεις υπάρχει ένα κείμενο-βάση, το οποίο λειτουργεί υποβοηθητικά στο μαθητή προσφέροντας π.χ. ιδέες ή στοιχεία λεξιλογίου για το νέο κείμενο που πρόκειται να γράψει. Έτσι, οι μορφές αυτές της ελεύθερης γραπτής έκφρασης, είναι ταυτόχρονα και κατευθυνόμενες.

2. Σύντμηση κειμένου

Κατά τη διαδικασία της σύντμησης οι μαθητές μαθαίνουν να ξεχωρίζουν τα ουσιώδη από τα επουσιώδη, να απλοποιούν και να γενικεύουν εκφράσεις, να επιλέγουν και να δομούν πληροφορίες. Σύμφωνα με τον Theisen (1999a: 97), η κάθε έκφραση, γραπτή ή προφορική, είναι μία σύντμηση: Όταν μιλάμε για ένα θέμα, είμαστε υποχρεωμένοι να επιλέξουμε, γιατί δεν είναι δυνατόν να αναφέρουμε τα πάντα για αυτό.

Πώς όμως καταλήγουμε από ένα μεγάλο κείμενο σε ένα σύντομο; Η απάντηση εδώ εξαρτάται από διάφορους παράγοντες που λαμβάνονται υπόψη κατά τη διαδικασία της παραγωγής γραπτού λόγου: π.χ. σε ποιον απευθύνεται, τι λειτουργία έχει (πληροφόρηση, έκκληση), ζητούμενη έκταση, τρόπος ανάπτυξης (περιγραφή, εξήγηση, επιχειρηματολογία).

Στη βιβλιογραφία αναφέρονται τέσσερις τεχνικές σύντμησης, όπως αυτές επεξηγούνται με τα επόμενα παραδείγματα (van Dijk 1980: 45-49): η αφαίρεση, η επιλογή, η γενίκευση και η ενσωμάτωση.

2.1 Αφαίρεση

Κατά την πρώτη τεχνική, την αφαίρεση, κάθε επουσιώδης πληροφορία μπορεί να παραληφθεί. Παράδειγμα: Η πρόταση: *Ο Πέτρος, με το κόκκινο καπέλο του, τρέχει στο δρόμο* αποτελείται από τις παρακάτω επιμέρους πληροφορίες:

- (1) Ο Πέτρος τρέχει στο δρόμο.
- (2) Φοράει καπέλο.
- (3) Το καπέλο είναι κόκκινο.

Αν για την ερμηνεία του υπόλοιπου κειμένου δεν είναι αναγκαίο να γνωρίζουμε ότι ο Πέτρος φορούσε καπέλο και ότι το καπέλο ήταν κόκκινο, οι πληροφορίες (2) και (3) μπορούν να παραληφθούν και να μείνει μόνο η πληροφορία (1): *Ο Πέτρος τρέχει στο δρόμο*. Οι προτάσεις (2) και (3) από μόνες τους δεν αποτελούν προϋπόθεση για την κατανόηση της (1), χαρακτηρίζονται δηλαδή από τα γνωρίσματα *τυχαίο* και *μη συμφυές*. Με την εφαρμογή της τεχνικής της αφαίρεσης ορισμένες μικρές πληροφορίες βέβαια χάνονται.

2.2 Επιλογή

Στη δεύτερη τεχνική, την επιλογή, παραλείπονται επίσης στοιχεία, αλλά η σχέση μεταξύ τους είναι πολύ σαφέστερη.

Παράδειγμα: Η πρόταση: *Η Μαρία, αφού τηλεφώνησε στη φίλη της, πήγαν μαζί σινεμά και είδαν ένα έργο*, αποτελείται από τις εξής πληροφορίες:

- (1) Η Μαρία τηλεφώνησε στη φίλη της.
- (2) Πήγαν μετά μαζί σινεμά.
- (3) Είδαν ένα έργο.

Εδώ μπορούν να παραληφθούν οι δύο πρώτες πληροφορίες, γιατί αποτελούν τμήματα, προϋποθέσεις ή συνέπειες της τρίτης: Είναι σαφές ότι συχνά με κάποιο τηλεφώνημα κανονίζεται κάτι, π.χ. η επίσκεψη στο σινεμά. Επίσης είναι αυτονόητο ότι στο σινεμά συνήθως βλέπουμε έργα. Έτσι, η σύντομη μορφή είναι η πρόταση: *Η Μαρία και η φίλη της είδαν ένα έργο.* Σε αντίθεση με την πρώτη τεχνική, την αφαίρεση, στην επιλογή οι πληροφορίες που παραλείπονται, δεν χάνονται, αλλά υπάρχουν έμμεσα στη νέα συντετημένη μορφή.

2.3 Γενίκευση

Στην τρίτη τεχνική, τη γενίκευση, παραλείπονται κάποιες επουσιώδεις συνιστώσες, ενώ αντικαθίστανται με μια ευρύτερη έννοια.

Παράδειγμα:

- (1) Η Μαρία έφερε από την αγορά μήλα.
- (2) Η Μαρία έφερε από την αγορά σταφύλια.
- (3) Η Μαρία έφερε από την αγορά πορτοκάλια.

Οι επιμέρους επουσιώδεις έννοιες αντικαθίστανται με την ευρύτερη έννοια *φρούτα* και καταλήγουμε στην πρόταση: *Η Μαρία έφερε από την αγορά φρούτα.*

Η τεχνική της γενίκευσης μπορεί να επεκταθεί και σε επίθετα ή ρήματα. Τα ρήματα π.χ. *υπόσχομαι, συνιστώ, προτείνω*, μπορούν να γενικευθούν με το ρήμα *αναφέρω* ή και το *λέω*.

2.4 Ενσωμάτωση

Η μέθοδος της αντικατάστασης εφαρμόζεται και στην τελευταία τεχνική, την ενσωμάτωση. Και εδώ υπάρχει συμφυής σχέση ανάμεσα στις πληροφορίες, αλλά μια σειρά αυτών αντικαθίστανται από μια καινούρια, η οποία δεν υπάρχει στο αρχικό κείμενο.

Παράδειγμα:

- (1) Πήγα στο σταθμό.
- (2) Αγόρασα εισιτήριο.
- (3) Πήγα στην αποβάθρα.
- (4) Επιβιβάστηκα στο τρένο.
- (5) Το τρένο ξεκίνησε.

Η σειρά αυτή των πληροφοριών μπορεί να ενσωματωθεί στην πρόταση: *Πήρα το τρένο.*

Οι πληροφορίες (1-5) είναι στοιχεία, τα οποία εμπεριέχονται στη γνώση που έχουμε για την έννοια *ταξίδι με τρένο*. Η τεχνική αυτή έχει ενδιαφέρον, γιατί η έννοια *ταξίδι με τρένο* δεν χρειάζεται να αναφέρεται στο αρχικό κείμενο. Μόνο μία σειρά από αναγκαίες συνιστώσες της πρέπει να αναφέρονται, για να μπορέσουμε να συνάγουμε τη σχέση αυτή από το κείμενο.

2.5 Σύντμηση κειμένου στη διδακτική πράξη

Παραδείγματα για την εξάσκηση της δραστηριότητας *σύντμηση κειμένου* στη διδακτική πράξη αναφέρονται στον επόμενο Πίνακα 1.

Πίνακας 1: Παραδείγματα για το είδος *σύντμηση κειμένου*

Κείμενο-βάση	Ζητούμενο από τους μαθητές
Οποιοδήποτε κείμενο	Μια επικεφαλίδα για κάθε παράγραφο (σύντμηση σε μεγάλο βαθμό)
Εκτενές άρθρο από μία εφημερίδα	Το ίδιο άρθρο στη μισή έκταση, ώστε να

	μπορεί να δημοσιευτεί στη σχολική εφημερίδα
Ιστορία που διάβασαν οι μαθητές	Εισαγωγικό σημείωμα, όπως γράφεται στο πίσω εξώφυλλο ενός βιβλίου (για προχωρημένους)
Βιβλίο που διάβασαν	Βιβλιοκρισία (για προχωρημένους)
Συζήτηση/συνέντευξη	Πρωτόκολλο
Έργο που είδαν	Κριτική για την τοπική εφημερίδα
Άρθρο μιας εγκυκλοπαίδειας	Να συμπυχθεί κατά (π.χ.) πέντε σειρές
Ταξιδιωτικός οδηγός (π.χ.) για μια πόλη	Επιστολή προς ένα πρόσωπο, το οποίο θέλουν να πείσουν να επισκεφθούν μαζί την πόλη

Επειδή εξασκείται η παραγωγική, αλλά και η δεκτική ικανότητα των μαθητών, είναι σαφές ότι η σύντηξη αποτελεί όχι μόνο ελκυστικό και χρήσιμο, αλλά και ιδιαίτερα απαιτητικό είδος άσκησης.

3. Επέκταση κειμένου

Επίσης απαιτητική άσκηση είναι και η επέκταση κειμένων. Και για αυτό το είδος αναφέρει ο Theisen (1999α: 131), ότι η κάθε γραπτή ή προφορική έκφραση είναι μια επέκταση: αρχικά υπάρχει μια σκέψη, πρόταση, παρατήρηση. Για να την εκφράσουμε, προσθέτουμε συνεχώς καινούριες σκέψεις, προτάσεις κλπ.

Τεχνικές επέκτασης, χρήσιμες και για ασκήσεις στην τάξη: μπορεί να δοθεί μια πρόταση στους μαθητές και να ζητηθεί να την εμπλουτίσουν σταδιακά με νέα στοιχεία, π.χ. χρονικούς, τοπικούς, κλπ. προσδιορισμούς, επιρρήματα, επεξηγήσεις, ή και μόρια ή και δευτερεύουσες προτάσεις. Ακόμη μπορεί να δοθεί η αρχή μιας ιστορίας στα παιδιά, οι δύο ή τρεις πρώτες προτάσεις και να ζητηθεί να την ολοκληρώσουν. Το ενδιαφέρον τους μάλιστα αυξάνεται, όταν σε δεύτερο στάδιο ζητήσει ο διδάσκων να ανταλλάξουν τις ιστορίες που έγραψαν και ο καθένας να τελειώσει την ιστορία που έγραψε κάποιος άλλος.

Άλλα παραδείγματα για την εξάσκηση της δραστηριότητας *επέκταση κειμένου* στη διδακτική πράξη αναφέρονται στον επόμενο Πίνακα 2.

Πίνακας 2: Παραδείγματα για το είδος επέκταση κειμένου

<i>Κείμενο-βάση</i>	<i>Ζητούμενο από τους μαθητές</i>
Αρχή μιας ιστορίας/διαλόγου	Ολοκληρωμένη ιστορία/ διάλογος
Σύντομες σημειώσεις	Έκθεση/αναφορά για ένα συμβάν είτε του σχολείου είτε προσωπικό
Σύντομες σημειώσεις	σελίδα για το προσωπικό τους ημερολόγιο
Εικόνα/εικόνες	ιστορία/προσωπική διήγηση/επιστολή/κάρτα από τις διακοπές/περιγραφή κάποιου προσώπου
Διάφοροι ήχοι/τραγουδι	διήγηση
Λέξεις-κλειδιά	Αγγελία/ανακοίνωση/διαφήμιση
Τέλος μιας ιστορίας	Ολοκληρωμένη ιστορία
Σύντομο πρωτόκολλο	Πλήρες κείμενο με συνοχή
Σημειώσεις	Ολοκληρωμένη επιστολή/γραπτή ανακοίνωση
Κάρτα από τις διακοπές	Επιστολή (άσκηση για αρχαίους)

Πιο «ακραία» παραδείγματα για αυτό το είδος είναι: να δοθεί στους μαθητές μία ιστορία, της οποίας λείπει η αρχή και το τέλος, ή μία ιστορία, όπου υπάρχουν κενά στην υπόθεση και να τους ζητηθεί να τα συμπληρώσουν, ή ακόμη μία ιστορία, της οποίας λείπει η αρχή και οι μαθητές θα πρέπει να γράψουν την αρχή της.

4. Αλλαγή είδους κειμένου

Ως τρίτο είδος εφαρμογής της γλωσσικής δημιουργικότητας στην ανάπτυξη γραπτού λόγου αναφέρουμε την αλλαγή είδους κειμένου. Το είδος αυτό συνιστάται κυρίως για προχωρημένες βαθμίδες, απαιτεί γνώση της ξένης γλώσσας σε ικανοποιητικό βαθμό καθώς και των υφολογικών χαρακτηριστικών κάθε είδους κειμένου. Ξεκινώντας πάλι από ένα κείμενο-βάση, το οποίο διαβάστηκε στην τάξη, π.χ. ένα άρθρο εφημερίδας, σύντομο ή εκτενές, ζητείται από τους μαθητές να το μεταγράψουν π.χ. σε μια επιστολή προς ένα φίλο τους ή σε μια κωμική ιστορία, σε αστυνομική ιστορία ή σε ένα σενάριο έργου. Ακόμη μπορεί να δοθεί στους μαθητές μία ιστορία και να ζητηθεί να αλλάξουν το τέλος της. Κατά τη διαδικασία αυτή δεν είναι απαραίτητο να χρησιμοποιήσουν όλα τα στοιχεία ή τα πρόσωπα του κειμένου-βάση, αρκεί αν στηριχτούν σε μερικά από αυτά ή ακόμη και σε μία λεπτομέρεια από το κείμενο-βάση και να δημιουργήσουν έτσι ένα καινούριο κείμενο από το ζητούμενο είδος.

Τόσο στην αλλαγή είδους όσο και στις άλλες δύο μορφές (σύντμηση, επέκταση) το σημαντικό είναι όχι η προσοχή για κάθε λέξη, κατάληξη ή για τη σωστή ορθογραφία και στίξη – αυτά αποτελούν αντικείμενα άλλων φάσεων του μαθήματος. Σημασία έχει το όλο κείμενο, η συνοχή στο περιεχόμενο, η ένταση, η επιτυχία στο ζητούμενο είδος. Ακόμη, η ελευθερία στη χρήση της γλώσσας, η ανάπτυξη της φαντασίας και οπωσδήποτε η θετική στάση των μαθητών απέναντι σε τέτοιες ασκήσεις. Βέβαια εδώ παίζει σημαντικό ρόλο και η προσωπικότητα του διδάσκοντος και το όλο κλίμα που καλλιεργεί στην τάξη όσον αφορά πειραματισμούς με νέες μορφές γραπτού λόγου.

5. Διατύπωση του θέματος στις νέες μορφές γραπτής έκφρασης

Η διατύπωση του θέματος για γραπτή ανάπτυξη από το διδάσκοντα ενδείκνυται να είναι ακριβής και να αναφέρει τους εξής παράγοντες: για ποιον γράφουμε, πού θα δημοσιευτεί το νέο κείμενο, τι έκταση και τι λειτουργία θα έχει (πληροφόρηση, ερμηνεία, έκκληση κλπ.). Πρέπει δηλ. οι μαθητές να εξασκούνται να γράφουν σε συνθήκες που ομοιάζουν προς τις πραγματικές. Βέβαια, συχνά ο τόπος της δημοσίευσης φανερώνει και τη λειτουργία. Και –ειδικά για συντμήσεις κειμένων– η κάθε σύντμηση θα μπορούσαμε να πούμε ότι είναι και μια ερμηνεία, αφού αναγκαστικά με τη επιλογή προβάλλονται συγκεκριμένα στοιχεία και άλλα παραλείπονται. Όμως παρά το γεγονός αυτό, είναι σκόπιμη κατά τη διατύπωση του θέματος η πλήρης αναφορά των ανωτέρω παραγόντων. Ακολουθούν δύο παραδείγματα.

Παράδειγμα πρώτο:

Δίδονται στο μαθητή οι εξής φράσεις (ως κείμενο-βάση):

Αυτός/ αυτή είμαι. Αυτή είναι η οικογένειά μου. Οι θετικές μου πλευρές. Αυτά μου αρέσουν σε άλλους. Τι μου αρέσει να κάνω. Τι θέλω να γίνω. Έτσι αισθάνομαι ευχάριστα..

Διατύπωση θέματος: Παρουσίασε τον εαυτό σου. Γράψε μας για ένα πλακάτ που θα έχουμε στην τάξη λίγα λόγια για σένα, για να σε γνωρίσουμε. Το κείμενό σου πρέπει να έχει έκταση 100-120 λέξεις. (Τα κείμενα όλων των μαθητών μπορούν να αναρτηθούν στην τάξη υπό μορφή πλακάτ, για να γνωριστούν μεταξύ τους. Άσκηση επέκτασης κειμένου, κατάλληλη για τη βασική βαθμίδα.)

Παράδειγμα δεύτερο:

Έστω ότι οι μαθητές έχουν διαβάσει και έχουν επεξεργαστεί στην τάξη απόσπασμα από ένα λογοτεχνικό έργο με θέμα π.χ. την πατριδα, ποίημα ή πεζό έκτασης 15 σειρών (κείμενο-βάση).

Διατύπωση θέματος: Επεκτείνετε και μεταβάλετε το κείμενο αυτό σαν να επρόκειτο να δημοσιευτεί ως άρθρο σε ένα περιοδικό για νέους. Περιγράψτε την έννοια και τη σημασία της πατριδας για τους σημερινούς νέους. Το κείμενό σας πρέπει να έχει έκταση περίπου μιάμιση δακτυλογραφημένη σελίδα. (Άσκηση συνδυασμού επέκτασης και αλλαγής είδους κειμένου, κατάλληλη για προχωρημένους.)

6. Επίλογος

Είναι σαφές ότι τα κριτήρια που συνιστούν τη γλωσσική δημιουργικότητα στο γραπτό λόγο και τα οποία αναφέραμε στην αρχή, βρίσκουν στις παρουσιασθείσες νέες μορφές γραπτής έκφρασης εφαρμογή: γνησιότητα, εφευρετικότητα, ανακάλυψη, ανοικτό πνεύμα, ευελιξία. Ακόμη, επειδή υπάρχει το κείμενο-βάση, εξασκείται η γραπτή έκφραση σε συνάρτηση με άλλες δεξιότητες, π.χ. την αναγνωστική κατανόηση. Οι μαθητές αναγνωρίζουν και επαναλαμβάνουν δομές και λέξεις που έχουν μάθει και εμπειδώνουν αποτελεσματικότερα την ύλη. Το γεγονός ότι έρχονται σε επαφή με διάφορα είδη κειμένων συντελεί στην αύξηση του ενδιαφέροντος και της θετικής στάσης τους απέναντι στη διαδικασία μάθησης. Επίσης ιδιαίτερα θετικά έχει αποδειχθεί ότι όρα η παρουσίαση και ο σχολιασμός των κειμένων που γράφονται, στην τάξη.

Βιβλιογραφία

- Pommerin, G. (1996). *Kreatives Schreiben. Handbuch für den deutschen und interkulturellen Sprachunterricht in den Klassen 1-10*. Weinheim und Basel: Beltz.
- Schreier, I. (1998). Schreiben unterstützt das Lernen, kreatives Schreiben das autonome Lernen. In *Zeitschrift für Interkulturellen Fremdsprachenunterricht 3 (1)*, 25 pp. <http://www.spz.tu-darmstadt.de>
- Theisen, J. (1999a). *Sprachliche Fertigkeiten in der schriftlichen Kommunikation. Schriftlicher Ausdruck Band A*. Postgraduiertenstudium in Deutsch als Fremdsprache. Πάτρα: Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο.
- Theisen, J. (1999b). *Sprachliche Fertigkeiten in der schriftlichen Kommunikation. Schriftlicher Ausdruck Band B*. Postgraduiertenstudium in Deutsch als Fremdsprache. Πάτρα: Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο
- van Dijk, T. (1980). *Textwissenschaft. Eine interdisziplinäre Einführung*. Tübingen.

Abstract

IOANNA KARVELA - New forms of writing in foreign language courses

Three new forms of creative writing are presented and explained, namely: "text abbreviation", "text extension", "change of the sort of text". In these writing forms, a "base-text" is used for the production of a new one according to specific instructions; for these reasons, these new forms of writing are not only free and creative, but also directed. The "base-text" usually works as a help to the student, offering him ideas and/or elements of vocabulary for the development of the new text. The student must first understand the "base-text", practicing in this way his reading comprehension, and then he has to proceed to the compilation of the new text. Thus, both skills, the productive (writing), as well as the receptive (reading), are practiced. For each one of the above mentioned new forms of creative writing a number of representative examples is given. In addition, some techniques practiced in the "text abbreviation" and "text extension", as well as the factors, which must be taken into account for the formation of the theme and the creation of the new text are also presented.